Europos regionų komiteto nuomonė „Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė“

(2023/C 157/11)

Pranešėja: Muhterem ARAS (DE/Žalieji), Badeno-Viurtembergo žemės (Vokietija) parlamento pirmininkė

Pamatiniai dokumentai:

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98

COM(2022) 459 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl ekstremaliosios situacijos atitikties vertinimo, bendrųjų specifikacijų priėmimo ir rinkos priežiūros procedūros susidarius ekstremaliajai situacijai bendrojoje rinkoje iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2016/424, (ES) 2016/425, (ES) 2016/426, (ES) 2019/1009 ir (ES) Nr. 305/2011

COM(2022) 461 *final*

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl ekstremaliosios situacijos atitikties vertinimo, bendrųjų specifikacijų priėmimo ir rinkos priežiūros procedūros susidarius ekstremaliajai situacijai bendrojoje rinkoje iš dalies keičiamos direktyvos 2000/14/EB, 2006/42/EB, 2010/35/ES, 2013/29/ES, 2014/28/ES, 2014/29/ES, 2014/30/ES, 2014/31/ES, 2014/32/ES, 2014/33/ES, 2014/34/ES, 2014/35/ES, 2014/53/ES ir 2014/68/ES

COM(2022) 462 *final*

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2679/98

COM(2022) 459 *final*

1 pakeitimas

33 konstatuojamosios dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
siekdama užtikrinti kilus krizei svarbių prekių prieinamumą susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, Komisija gali rekomenduoti valstybėms narėms paskirstyti strateginius rezervus, tinkamai atsižvelgiant į solidarumo, būtinumo ir proporcingumo principus.	siekdama užtikrinti kilus krizei svarbių prekių prieinamumą susidarius ekstremaliajai bendrosios rinkos situacijai, Komisija gali rekomenduoti valstybėms narėms paskirstyti strateginius rezervus, tinkamai atsižvelgiant į solidarumo, būtinumo ir proporcingumo principus. ***Tai turi būti daroma atsižvelgiant į įvairius vietos ir regionų, pavyzdžiui, į atokiausių regionų, tankiai apgyvendintų miestų, kaimo vietovių ar pasienio regionų, poreikius.***

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

2 pakeitimas

1 straipsnio 3 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Valstybės narės tarpusavyje ir su Komisija reguliariai keičiasi informacija visais į šio reglamento taikymo sritį patenkančiais klausimais.	Valstybės narės tarpusavyje ir su Komisija***, Europos Parlamentu, Europos regionų komitetu ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu*** reguliariai keičiasi informacija visais į šio reglamento taikymo sritį patenkančiais klausimais.

Paaiškinimas

Vietos ir regionų valdžios institucijos raginamos įgyvendinti daugelį pagal SMEI taikomų priemonių. Todėl jos turėtų būti bent jau informuojamos per RK.

3 pakeitimas

2 straipsnio 8 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių atsakomybei užtikrinti nacionalinį saugumą arba jų įgaliojimams apsaugoti esmines valstybines funkcijas, įskaitant valstybės teritorinio vientisumo užtikrinimą ir viešosios tvarkos palaikymą.	Šiuo reglamentu nedaromas poveikis ***bendrajai*** valstybių narių atsakomybei užtikrinti nacionalinį saugumą arba jų įgaliojimams apsaugoti esmines valstybines funkcijas, įskaitant valstybės teritorinio vientisumo užtikrinimą ir viešosios tvarkos palaikymą.

Paaiškinimas

Siekiant aiškumo reikia įrašyti žodį „bendroji“, kad 16 ir paskesniuose straipsniuose būtų išsaugotos laisvo judėjimo taisyklės.

4 pakeitimas

4 straipsnio 3 dalies pakeitimas ir papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Komisija pirmininkauja patariamajai grupei ir užtikrina jos sekretoriato veiklą. Komisija gali pakviesti ***Europos Parlamento atstovą***, ELPA valstybių, kurios yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalys, atstovus, ekonominės veiklos vykdytojų, suinteresuotųjų šalių organizacijų, socialinių partnerių ir ekspertų atstovus dalyvauti patariamosios grupės posėdžiuose stebėtojų teisėmis. Ji kviečia kitų Sąjungos lygmens kilus krizei svarbių organų atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti atitinkamuose patariamosios grupės posėdžiuose.	Komisija pirmininkauja patariamajai grupei ir užtikrina jos sekretoriato veiklą. ***Patariamosios grupės nuolatiniai nariai taip pat yra Europos Parlamento ir Europos regionų komiteto atstovai.*** Komisija gali pakviesti ELPA valstybių, kurios, yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalys, atstovus, ekonominės veiklos vykdytojų, suinteresuotųjų šalių organizacijų, socialinių partnerių ir ekspertų atstovus dalyvauti patariamosios grupės posėdžiuose stebėtojų teisėmis. Ji kviečia kitų Sąjungos lygmens kilus krizei svarbių organų atstovus stebėtojų teisėmis dalyvauti atitinkamuose patariamosios grupės posėdžiuose.

Paaiškinimas

Europos Parlamentui ir Europos regionų komitetui turi būti atstovaujama nuolatinėje patariamojoje grupėje, siekiant užtikrinti parlamentinę kontrolę ir įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas, įgyvendinančias ES teisės aktus vietoje. Vietos ir regionų valdžios institucijos tiesiogiai susiduria su krizių sukeltomis problemomis ir padariniais ir gali pasidalyti tiesiogine patirtimi. Per Europos regionų komitetą patariamojoje grupėje gali būti atsižvelgiama į vietos ir regionų valdžios institucijų interesus.

5 pakeitimas

5 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Valstybės narės paskiria centrines ryšių įstaigas, atsakingas už ryšių palaikymą, koordinavimą ir keitimąsi informacija su kitų valstybių narių centrinėmis ryšių įstaigomis ir Sąjungos lygmens centrine ryšių įstaiga pagal šį reglamentą. Tokios ryšių įstaigos derina ir kaupia informaciją iš atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų.	Valstybės narės***, dalyvaujant vietos ir regionų valdžios institucijoms,*** paskiria centrines ryšių įstaigas, atsakingas už ryšių palaikymą, koordinavimą ir keitimąsi informacija su kitų valstybių narių centrinėmis ryšių įstaigomis ir Sąjungos lygmens centrine ryšių įstaiga pagal šį reglamentą. Tokios ryšių įstaigos derina ir kaupia informaciją iš atitinkamų nacionalinių***, regionų ir vietos*** kompetentingų institucijų.

Paaiškinimas

Įtraukiamos regionų ir vietos valdžios institucijos, nes nacionalinių ryšių įstaigų nepakanka, kad būtų užtikrintas keitimasis informacija. Atsižvelgiant į valstybių narių politinę ir konstitucinę santvarką, patartina steigti regionų arba vietos biurus.

6 pakeitimas

6 straipsnio 1 dalies a punkto papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
a) ***nacionalinių ir Sąjungos lygmens*** kompetentingų institucijų bendradarbiavimu valdant bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus visuose bendrosios rinkos sektoriuose;	a) ***vietos, regionų, nacionalinių ir Sąjungos lygmens*** kompetentingų institucijų bendradarbiavimu valdant bendrosios rinkos budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus visuose bendrosios rinkos sektoriuose;

Paaiškinimas

Svarbu įtraukti vietos ir regionų lygmenis.

7 pakeitimas

6 straipsnio 2 dalies a punkto papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų, pagal 5 straipsnį paskirtų centrinių ryšių įstaigų ir 21 straipsnyje nurodytų bendrų informacinių punktų sąrašą, jų kontaktinius duomenis, paskirtas funkcijas ir pareigas taikant šiame reglamente nustatytus budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus pagal nacionalinę teisę;	atitinkamų nacionalinių ***ir vietos bei regionų*** kompetentingų institucijų, pagal 5 straipsnį paskirtų centrinių ryšių įstaigų ir 21 straipsnyje nurodytų bendrų informacinių punktų sąrašą, jų kontaktinius duomenis, paskirtas funkcijas ir pareigas taikant šiame reglamente nustatytus budrumo ir ekstremaliosios situacijos režimus pagal nacionalinę teisę;

Paaiškinimas

Svarbu įtraukti vietos ir regionų lygmenis, atsižvelgiant į valstybių narių struktūrą.

8 pakeitimas

8 straipsnio 3 dalies c punkto papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
geografinę vietovę; bendrosios rinkos dalį, kurią paveikė faktinis arba galimas sutrikdymas; poveikį konkrečioms geografinėms vietovėms, kurios ypač pažeidžiamos tiekimo grandinės sutrikdymų atžvilgiu arba kurios su jais susiduria, įskaitant ***ES*** atokiausius regionus;	geografinę vietovę; bendrosios rinkos dalį, kurią paveikė faktinis arba galimas sutrikdymas; poveikį konkrečioms geografinėms vietovėms, kurios ypač pažeidžiamos tiekimo grandinės sutrikdymų atžvilgiu arba kurios su jais susiduria, įskaitant ***ES pasienio regionus ir*** atokiausius regionus;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

9 pakeitimas

9 straipsnio 1 dalies a punkto papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamosios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta grėsmė yra, ji įgyvendinimo aktu ne ilgiau kaip šešiems mėnesiams aktyvuoja budrumo režimą. Tokiame įgyvendinimo akte pateikiama:	Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamosios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta grėsmė yra, ji įgyvendinimo aktu ne ilgiau kaip šešiems mėnesiams aktyvuoja budrumo režimą. Tokiame įgyvendinimo akte pateikiama:
a) galimo krizės poveikio vertinimas;	a) galimo krizės poveikio***, įskaitant specifinę pasienio regionų padėtį,*** vertinimas;

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

10 pakeitimas

11 straipsnio 5 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Nacionalinės kompetentingos institucijos deramai atsižvelgia į ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma MVĮ, tenkančią administracinę naštą, kuri gali būti susijusi su prašymais pateikti informaciją, ir užtikrina, kad ***ji būtų kuo mažesnė***.	Nacionalinės kompetentingos institucijos deramai atsižvelgia į ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma MVĮ, tenkančią administracinę naštą, kuri gali būti susijusi su prašymais pateikti informaciją, ir užtikrina, kad ***prašymų turinys būtų proporcingas ir griežtai apsiribotų tik tuo, kas būtina pagal 9 straipsnį***.

Paaiškinimas

Būtina vengti nereikalingos naštos įmonėms.

11 pakeitimas

12 straipsnio 2 dalies a punkto papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Komisija gali įgyvendinimo aktais reikalauti, kad valstybės narės pateiktų informaciją apie prekes, išvardytas pagal 9 straipsnio 1 dalį priimtame įgyvendinimo akte, kiek tai susiję su:	Komisija gali įgyvendinimo aktais reikalauti, kad valstybės narės pateiktų informaciją apie prekes, išvardytas pagal 9 straipsnio 1 dalį priimtame įgyvendinimo akte, kiek tai susiję su:
a) jų teritorijoje esančiomis turimomis atsargomis;	a) jų teritorijoje esančiomis turimomis atsargomis ***ir jų saugojimo vietomis***;

Paaiškinimas

Svarbu patikrinti, kur valstybės narės saugo kilus krizei svarbias prekes, kad ekstremaliosios situacijos atveju jas taip pat būtų galima laiku paskirstyti atokiose vietovėse.

12 pakeitimas

12 straipsnio 3 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Tinkamai atsižvelgdamos į ekonominės veiklos vykdytojų jų teritorijoje laikomas arba sukauptas atsargas, valstybės narės deda visas pastangas, kad sudarytų strateginės svarbos prekių, nustatytų pagal 1 dalį, strateginius rezervus. Komisija teikia paramą valstybėms narėms, kad jos koordinuotų ir racionalizuotų savo pastangas.	Tinkamai atsižvelgdamos į ekonominės veiklos vykdytojų jų teritorijoje laikomas arba sukauptas atsargas ***ir į teritorinę pusiausvyrą, ypač į salas, kalnuotas ir kitas atokias vietoves***, valstybės narės deda visas pastangas, kad sudarytų strateginės svarbos prekių, nustatytų pagal 1 dalį, strateginius rezervus. Komisija teikia paramą valstybėms narėms, kad jos koordinuotų ir racionalizuotų savo pastangas.

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

13 pakeitimas

15 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamosios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad būtina pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą, ji siūlo Tarybai pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą. Atsižvelgdama į neatidėliotinus ir išimtinius aplinkybių pokyčius, Komisija stengiasi tai padaryti ne vėliau kaip likus 30 dienų iki laikotarpio, kuriam buvo aktyvuotas bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas, pabaigos. Taryba įgyvendinimo aktu gali vienu metu pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą ne daugiau kaip šešiems mėnesiams.	Jei Komisija, atsižvelgdama į patariamosios grupės pateiktą nuomonę, mano, kad būtina pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą, ji siūlo Tarybai pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą. Atsižvelgdama į neatidėliotinus ir išimtinius aplinkybių pokyčius, Komisija stengiasi tai padaryti ne vėliau kaip likus 30 dienų iki laikotarpio, kuriam buvo aktyvuotas bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas, pabaigos. Taryba įgyvendinimo aktu gali vienu metu pratęsti bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimą ne daugiau kaip šešiems mėnesiams. ***Laikotarpio nepratęsus, bendrosios rinkos ekstremaliosios situacijos režimas automatiškai nustoja galioti.***

Paaiškinimas

Neatidėliotinos priemonės visada turi būti ribotos trukmės ir baigtis automatiškai, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui. Tai nurodyta 14 straipsnio 3 dalyje, bet ne straipsnyje dėl panaikinimo, todėl pateikiamas patikslinimas.

14 pakeitimas

16 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Priimdamos ir taikydamos nacionalines priemones, kuriomis reaguojama į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją ir su ja susijusią krizę, valstybės narės užtikrina, kad jų veiksmai visiškai atitiktų Sutartį ir Sąjungos teisę, visų pirma šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.	Priimdamos ir taikydamos nacionalines priemones, kuriomis reaguojama į ekstremaliąją bendrosios rinkos situaciją ir su ja susijusią krizę, valstybės narės užtikrina, kad jų veiksmai visiškai atitiktų Sutartį ir Sąjungos teisę, visų pirma šiame straipsnyje nustatytus su tuo susijusius ***prioritetinius*** reikalavimus***, ypač imantis priemonių pagal Šengeno sienų kodeksą***.

Paaiškinimas

Kad SMEI laisvo judėjimo taisyklės būtų veiksmingos, jos turi būti iš dalies viršesnės už Šengeno sienų kodeksą, priešingu atveju valstybės narės gali nustatyti vienašalę ir nekoordinuojamą sienų kontrolę, kuri pagal savo pobūdį galėtų prilygti sienų uždarymui.

15 pakeitimas

16 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Bet koks apribojimas taikomas nustatytą laiką ir yra panaikinamas, kai tik tai leidžiama atsižvelgiant į padėtį. Nustatant bet kokį apribojimą taip pat turėtų būti atsižvelgta į pasienio regionų padėtį.	Bet koks apribojimas taikomas nustatytą laiką***, reguliariai peržiūrimas*** ir yra panaikinamas, kai tik tai leidžiama atsižvelgiant į padėtį. Nustatant bet kokį apribojimą taip pat turėtų būti atsižvelgta į pasienio regionų padėtį.

Paaiškinimas

Savaime suprantama.

16 pakeitimas

16 straipsnio 5 dalies pakeitimas ir papildymas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Valstybės narės užtikrina, kad visos susijusios suinteresuotosios šalys būtų informuotos apie priemones, kuriomis ribojamas laisvas prekių, paslaugų ir asmenų, įskaitant darbuotojus ir paslaugų teikėjus, judėjimas prieš joms įsigaliojant. Valstybės narės užtikrina nuolatinį dialogą su suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant komunikaciją su socialiniais partneriais ir tarptautiniais partneriais.	Valstybės narės užtikrina, kad visos susijusios suinteresuotosios šalys ***ir vietos bei regionų valdžios institucijos*** būtų informuotos apie priemones, kuriomis ribojamas laisvas prekių, paslaugų ir asmenų, įskaitant darbuotojus ir paslaugų teikėjus, judėjimas prieš joms įsigaliojant. Valstybės narės užtikrina nuolatinį dialogą su suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant komunikaciją ***su Europos regionų komitetu,*** socialiniais partneriais ir tarptautiniais partneriais.

Paaiškinimas

Užtikrinamas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas.

17 pakeitimas

19 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Valstybės narės pateikia Komisijai pareiškimą, kuriame nurodomos priežastys, dėl kurių tokios priemonės priėmimas yra pagrįstas ir proporcingas, jei tos priežastys dar nėra aiškiai nurodytos priemonėje, apie kurią pranešta. Valstybės narės pateikia Komisijai visą ***nacionalinių įstatymų ar kitų*** teisės aktų nuostatų, kuriose nurodyta ta priemonė arba kurios iš dalies keičiamos ta priemone, tekstą.	Valstybės narės pateikia Komisijai pareiškimą, kuriame nurodomos priežastys, dėl kurių tokios priemonės priėmimas yra pagrįstas ir proporcingas, jei tos priežastys dar nėra aiškiai nurodytos priemonėje, apie kurią pranešta. Valstybės narės pateikia Komisijai visą ***jų valstybėje tuo atžvilgiu taikomų*** teisės aktų nuostatų, kuriose nurodyta ta priemonė arba kurios iš dalies keičiamos ta priemone, tekstą.

Paaiškinimas

Kai kuriose valstybėse narėse regionai gali priimti savo arba papildomas taisykles, todėl reikėtų nurodyti ne tik nacionalinius įstatymus, bet ir visus atitinkamoje valstybėje narėje taikomus teisės aktus.

18 pakeitimas

21 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Valstybės narės užtikrina, kad piliečiai, vartotojai, ekonominės veiklos vykdytojai ir darbuotojai bei jų atstovai galėtų jų prašymu ir per atitinkamus bendrus informacinius punktus gauti iš kompetentingų institucijų informaciją apie tai, kaip paprastai aiškinamos ir taikomos atitinkamos nacionalinės reagavimo į krizes priemonės. Tam tikrais atvejais tokia informacija apima pakopinį vadovą. Informacija pateikiama aiškia ir suprantama kalba. Ji turi būti lengvai prieinama nuotoliniu būdu bei elektroninėmis priemonėmis ir nuolat atnaujinama.	Valstybės narės užtikrina, kad piliečiai, vartotojai, ***vietos ir regionų valdžios institucijos,*** ekonominės veiklos vykdytojai ir darbuotojai bei jų atstovai galėtų jų prašymu ir per atitinkamus bendrus informacinius punktus gauti iš kompetentingų institucijų informaciją apie tai, kaip paprastai aiškinamos ir taikomos atitinkamos nacionalinės reagavimo į krizes priemonės. Tam tikrais atvejais tokia informacija apima pakopinį vadovą. Informacija pateikiama aiškia ir suprantama kalba. Ji turi būti lengvai prieinama nuotoliniu būdu bei elektroninėmis priemonėmis ir nuolat atnaujinama.

Paaiškinimas

Visi turėtų turėti prieigą prie valstybių narių bendrų informacinių punktų. Prieinamumą galima palengvinti regioniniame lygmenyje. Tai ypač svarbu pasienio regionuose ir periferinėse vietovėse.

19 pakeitimas

22 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Sąjungos lygmens bendras informacinis punktas teikia piliečiams, vartotojams, ekonominės veiklos vykdytojams, darbuotojams ir jų atstovams šią pagalbą: […]	Sąjungos lygmens bendras informacinis punktas teikia piliečiams, vartotojams, ***vietos ir regionų valdžios institucijoms,*** ekonominės veiklos vykdytojams, darbuotojams ir jų atstovams šią pagalbą: […]

Paaiškinimas

Užtikrinamas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas.

20 pakeitimas

24 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Esant dideliam kilus krizei svarbiam trūkumui arba kilus tiesioginei jo grėsmei, Komisija gali paraginti kilus krizei svarbiose tiekimo grandinėse veikiančias atstovaujamąsias organizacijas arba ekonominės veiklos vykdytojus savanoriškai per nustatytą laikotarpį perduoti Komisijai konkrečią informaciją apie kilus krizei svarbių prekių ir jų sudedamųjų dalių gamybos pajėgumus ir galimas turimas atsargas Sąjungos gamybos įrenginiuose ir trečiųjų šalių objektuose, kuriuos ji eksploatuoja, su kuriais sudaro sutartis arba iš kurių perka tiekiamas prekes, taip pat informaciją apie visus susijusius tiekimo grandinės sutrikdymus per nustatytą terminą.	Esant dideliam kilus krizei svarbiam trūkumui arba kilus tiesioginei jo grėsmei, Komisija gali paraginti kilus krizei svarbiose tiekimo grandinėse veikiančias atstovaujamąsias organizacijas arba ekonominės veiklos vykdytojus savanoriškai per nustatytą laikotarpį perduoti Komisijai konkrečią informaciją apie kilus krizei svarbių prekių ir jų sudedamųjų dalių gamybos pajėgumus ir galimas turimas atsargas Sąjungos gamybos įrenginiuose ir trečiųjų šalių objektuose, kuriuos ji eksploatuoja, su kuriais sudaro sutartis arba iš kurių perka tiekiamas prekes, taip pat informaciją apie visus susijusius tiekimo grandinės sutrikdymus per nustatytą terminą. ***Komisija užtikrina, kad ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma MVĮ, tenkanti administracinė ir komercinė našta būtų kuo mažesnė, kad atsakymų pateikimo terminai būtų realistiški, o raginimų teikti informaciją turinys būtų proporcingas ir tikrai būtinas.***

Paaiškinimas

Būtina vengti nereikalingos naštos įmonėms.

II. **POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

1. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės, kuria siekiama užtikrinti bendrosios rinkos veikimą, įskaitant laisvą asmenų judėjimą, ateityje susidarius krizinei situacijai;

2. pabrėžia, kad suderinti ES veiksmai padėjo atkurti bendrosios rinkos laisves COVID-19 pandemijos sąlygomis ir kad tarptautinę teisę pažeidžiantis Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą rodo, kaip greitai gali kilti nauja krizė;

3. atkreipia dėmesį į tai, kad krizės gali turėti rimtų pasekmių vidaus rinkai; pabrėžia poreikiais grindžiamų priemonių, skirtų su krizėmis susijusiems skirtumams Europos, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis įveikti, ir poreikiais grindžiamos sanglaudos politikos, kuria, siekiant tų pačių tikslų, skatinamas atsparumas krizėms, svarbą;

4. pakartoja savo nuomonę, kad laisvas prekių, asmenų ir paslaugų judėjimas visų pirma turi būti apsaugotas nuo krizių; pabrėžia ypatingą pasienio regionų vaidmenį bendrosios rinkos veikimui;

5. pabrėžia, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 174 straipsnyje nurodytoms teritorijoms krizės poveikis yra ypač juntamas, nes jos jau dabar susiduria su iššūkiais, kylančiais dėl jų padėties;

6. todėl mano, kad bendrajai rinkai reikia tvirtos bendros ES lygmens krizės valdymo sistemos, kuri papildytų esamas ir planuojamas konkretiems sektoriams skirtas taisykles;

Sienų valdymas pagal bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę

7. pabrėžia, kad pasienio regionai labiausiai kenčia nuo su krize susijusio, visų pirma vienašališko ir trumpalaikio sienų uždarymo; tai pasakytina apie visą tarpvalstybinį bendradarbiavimą tokiose srityse kaip švietimas, sveikatos apsauga ir energetika, taip pat prekių gabenimui, pasienio darbuotojams, paslaugų teikėjams, šeimoms ir kitiems tarpasmeniniams santykiams;

8. ypač atkreipia dėmesį į tai, kad sienų kontrolė yra panaši į sienų uždarymą dėl kilometrais besitęsiančių spūsčių sienos perėjimo punktuose;

9. todėl ragina Europos Komisiją, siekiant užtikrinti laisvą asmenų, paslaugų ir prekių judėjimą krizės metu, iš dalies pirmenybę teikti laisvo judėjimo taisyklėms, nustatytoms pagal bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonę, o ne Šengeno sienų kodeksui;

10. ragina Tarybą įsigaliojus reglamentui pradėti derybas su trečiosiomis šalimis prie ES išorės sienų siekiant užtikrinti tokių laisvo judėjimo taisyklių vykdymą;

11. atsižvelgdamas į tai, primena savo nuomonę dėl *Peržiūrėto Šengeno erdvės valdymo* ([1]), kurioje raginama vidaus sienų kontrolę griežtai apriboti iki iš viso ne daugiau kaip 24 mėnesių ir paaiškinti, kodėl alternatyvios priemonės yra netinkamos;

12. be to, ragina Tarybą nebeblokuoti Europos mechanizmo teisinėms ir administracinėms kliūtims šalinti (angl. ECBM) kūrimo, kad būtų galima lengvai įgyvendinti tarpvyriausybinius sprendimus pasienyje;

Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonė žvelgiant iš regionų perspektyvos

13. apskritai palankiai vertina tai, kad pasiūlyme laikomasi teritorinio požiūrio ir daugiausia dėmesio skiriama kelionėms ir verslui; kartu ragina stiprinti ekstremaliosios situacijos priemonės teritorinį matmenį, siekiant užtikrinti jos veiksmingumą vietos lygmeniu;

14. atsižvelgdamas į tai, ragina nuolat įtraukti Europos regionų komiteto atstovus į patariamosios grupės veiklą;

15. be to, ragina vietos ir regionų valdžios institucijas įtraukti į centrinių ryšių įstaigų kūrimą ir užtikrinti vienodas galimybes naudotis bendrais informaciniais punktais nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis;

16. primena, kad (galimai) kilus krizei svarbios prekės vidaus rinkoje pasiskirsčiusios nevienodai; pabrėžia, kad siekiant užtikrinti tokių prekių paskirstymą stipriai nukentėjusioms vietovėms, būtina užtikrinti Europos solidarumą; šiuo požiūriu palankiai vertina draudimą riboti eksportą;

17. siūlo užtikrinti didesnį atitinkamų apibrėžčių ir kriterijų nuoseklumą visame pasiūlyme ir šiuo požiūriu labiau atsižvelgti į regionų interesus;

Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose priemonės valdymas

18. atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia patikslinti atskiras apibrėžtis, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas, ir paaiškinti, kokiomis sąlygomis, aplinkybėmis ir kokių krizių atveju turi būti naudojama ekstremaliosios situacijos priemonė;

19. palankiai vertina siūlomą šviesoforo spalvų sistemą, apimančią tris nenumatytų atvejų planavimo, bendrosios rinkos stebėsenos ir bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliosiose situacijose etapus, siekiant geresnės krizių prevencijos, pasirengimo joms ir jų valdymo;

20. itin palankiai vertina tai, kad daug dėmesio skiriama valstybių narių keitimuisi informacija, komunikacijai ir koordinavimui, ir ragina sukurti bendrą būsimoms krizėms skirtą elektroninį informacinį punktą, pavyzdžiui, kaip „Re-open EU“ COVID-19 pandemijos metu;

21. pabrėžia, kad reikia užtikrinti papildomumą ir suderinamumą su konkretiems sektoriams taikomomis taisyklėmis ir kitomis bendrosiomis taisyklėmis, visų pirma Šengeno sienų kodeksu, kad dar nepadidėtų teisinis netikrumas;

([1]) Europos regionų komiteto nuomonė „Peržiūrėtas Šengeno erdvės valdymas“ (COR-2022-01129-00-01) (OL C 498, 2022 12 30, p. 114).

22. primena subsidiarumo ir proporcingumo principus ir pažymi, kad Komisijos pasiūlymas yra labai plataus masto; todėl pabrėžia, kad svarbu užtikrinti pakankamą šios priemonės taikymo kontrolę ir skaidrumą, taip pat siekiant patikrinti ir subalansuoti galimą plataus masto Komisijai suteiktų įgaliojimų išplėtimą, ir pažymi, kad tai galima pasiekti tik taikant aiškius ir nedviprasmiškus kriterijus ir kiekybines ribines vertes, kartu taikant tinkamą procedūrą, užtikrinančią ne tik valstybių narių, Europos Parlamento, bet ir nacionalinių bei regioninių parlamentų dalyvavimą;

23. pabrėžia, kad taikant bet kokias neatidėliotinas priemones turi būti veiksmingai užtikrinamas darbo teisės aktų ir pagrindinių teisių, įskaitant socialines, darbo ir profesinių sąjungų teises, vykdymas ir visapusiškai jų laikomasi;

24. ragina peržiūrėti tiekimo grandinių stebėsenos, informacijos gavimo iš įmonių ir prioritetinių užsakymų reikalavimo būtinumą ir proporcingumą, nes būtent krizės metu įmonėms, ypač mažosioms ir vidutinėms, turėtų tekti kuo mažesnė papildoma našta; mažų mažiausiai reikėtų pratęsti trumpus atsakymų pateikimo terminus;

25. palankiai vertina tai, kad paspartintas strategiškai svarbių produktų atitikties vertinimas; siūlo tai taikyti ir kitoms produktų grupėms;

26. ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad bendri viešieji pirkimai būtų skaidrūs, ir pasimokyti iš klaidų sudarant sutartis su COVID-19 vakcinų gamintojais;

27. galiausiai palankiai vertina vykstančias diskusijas dėl Europos strateginio savarankiškumo stiprinimo nepriklausomai nuo krizių ir laukia Europos Komisijos teisės akto dėl svarbiausiųjų žaliavų projekto; todėl ragina Europos Komisiją į savo teisės aktų projektus įtraukti RK nuomonėje dėl Svarbiausiųjų žaliavų veiksmų plano ([2]) pateiktus pasiūlymus.

Briuselis, 2023 m. vasario 8 d.

Europos regionų komiteto pirmininkas

Vasco ALVES CORDEIRO

([2]) Europos regionų komiteto nuomonė „Svarbiausiųjų žaliavų veiksmų planas“ (COR-2020-04292-00-01) (OL C 175, 2021 5 7, p. 10).